

Ljuset kommer nu mer för var dag, men i stora delar av Norden råder vinter ännu en tid och även om vi fått vittring på en ny säsong så underlättas väntan med olika slag av inre verksamhet och drömmar.

I väntan på en ny säsong

VINTERN KAN för många flugfiskare vara en verklig flaskhals där de befinner sig lika långt från den säsong som gått som från den kommande. Några förlänger fiskesäsongen eller förkortar vintern genom att resa söder om ekvatorn för att fiska öring i en annan sommar eller bonefish i 25-gradig värme. Andra söker tröst i det korta pimpelspöet och isborren. Många räknar de ändlösa dagarna i almanackan, ivriga att få vända månadsbladen.

Den mörka och kalla årstiden med sina långa nätter och korta dagar som rör sig enerverande långsamt kan emellertid vara en period av avkoppling och nytändning då det ges tillfälle och ro att göra de saker som den intensiva, och ibland hetsiga, fiskesäsongen inte ger tid eller lust till.

AV: LARS-ÅKE OLSSON

I källarplanet i vårt hus i Bozeman ligger mitt rum med väggar av ohyvlat panel i cederträ och en mjuk, heltäckande matta som är skön mot nakna fötter. Strax under taket släpper tre fönster in himlen och dagsljuset. Rummet är en kombination av bibliotek, konstgalleri, museum och ett skrivarhorn där föremålen bildar en inspirerande atmosfär och drömmar vävs med kreativa tankar.

Levande klassiker

PÅ BOKHYLLORNA trängs klassiker från flugfiskelitteraturen tillsammans med moderna utgåvor. När jag drar ut *Minor Tactics of the Chalk Stream* skriven av G E M Skues år 1910 ser jag bilden på för-sättsbladet med våtflugor som Green-

well's Glory, Iron Blue Dun med flera. De påminner mig om vilket föredöme Skues var med sin förmåga att tänka i nya banor, sitt intresse för öringens och harrens föda och sin skicklighet som flugbindare. Vid den tiden då boken publicerades hade torrflugan och torrflugefisket utvecklats under 25 år, mycket beroende på F M Halford som skrivit fyra böcker om torrflugefiske och var den självskrivne auktoriteten när det gällde flugbindning, fisketeknik och redskap. Man följde hans råd till punkt och pricka utan att ifrågasätta någon av hans teorier och Skues var lika imponerad av Halford och hans böcker som alla andra.

I första kapitlet av *Minor Tactics* som heter »Of the Beginning of Things«, beskriver Skues den fascinerande fiskedagen år 1892 i Itchen då han upptäckte hur ►

»Kommer du ihåg i höstas ...«. Hoppets låga om en ny säsong är åter tänd.

»Jag blir mer tillfredsställd när jag tagit en fisk genom att ha använt mina kunskaper och resonerat mig fram till den rätta lösningen än att ha fått den genom ren tur vilket jag inte förstår.« Ur *The Flyfisher & the Trout's Point of View* av Col. E W Harding

► effektiv våtflugan var som komplement till torrflugan. Boken har ett extra värde då Frank Sawyer har signerat den liksom Roy Darlington som under många år var River Keeper över Skues sträcka, Abbots Barton. När jag bläddrar i Skues andra bok, *The Way of a Trout with a Fly* och läser förordet skriver han att; »en auktoritetens sanna uppgift är att stimulera, inte paralysera, originellt tänkande men då, antar jag, är han ingen auktoritet.«

I den tredje boken, *Nymph Fishing for Chalk Stream Trout*, har planschen med våtflugor ersatts med 15 stycken av Skues delikata nymfer. Efter Skues böcker står Frank Sawyers i bokhyllan. Frank Sawyer var arvtagaren till Skues och vidareutvecklade nymffisket genom att binda sina nymfer med koppartråd och utan hackel och fiska dem djupare ned i vattnet. Sawyers *Nymphs and the Trout* var min första bok på engelska och den är signerad av Frank Sawyer fyra gånger, varje gång jag besökte honom.

På den »engelska hyllan« står också den ofta citerade boken *The Flyfisher & the Trout's Point of View* av Col. E W Harding. På en av sidorna skriver han;

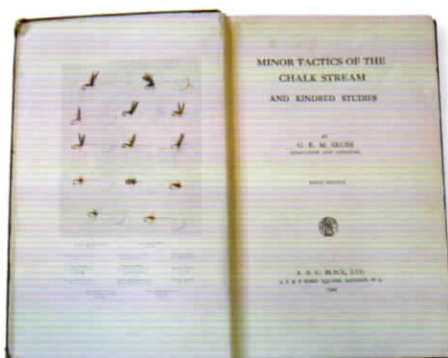
»Många tycks tro att om man behandlar flugfisket på ett mer eller mindre vetenskapligt sätt så berövar man sporten på dess romantik. För mig är den åsikten helt felaktig därför att vetenskapen dödar inte romantiken. Ett mirakel är inte mindre ett mirakel bara därför att vetenskapen har analyserat det. Det är faktiskt så att sanningen är mera motsatsen; vetenskap skänker mer romantik till romantiken och miraklet blir ännu mera ett mirakel. Jag blir mer tillfredsställd när jag tagit en fisk genom att ha använt mina kunskaper och resonerat mig fram till den rätta lösningen än att ha fått den genom ren tur vilket jag inte förstår.«

På samma hylla står en mer modern bok även om innehållet berättar om gamla tider. Det är Tony Hayters mästerverk från år 2002 – *F. M. Halford and the Dry-Fly Revolution*, ovärderlig för den som är intresserad av engelsk flugfiskehistoria mellan åren 1875–1949, torrflugefiskets- och nymffiskets utveckling. Andra böcker på engelska hyllan är *The Practical Angler* av W C Stewart, *Brook & River Trout-ing* av Edmunds & Lee och *North Coun-*

try Flies av T E Pritt. De tre sistnämnda handlar om fiske med spiders i norra England.

Amerikanske Sylvester Nemes, en stor beundrare av de nordengelska »spiders« som amerikanerna kallar för soft-hackled flies, har skrivit ett antal böcker om flugorna, sammanställt den engelska litteraturen och lagt till sina egna erfarenheter från flugfiske i USA. Hans bok *Two Centuries of Soft-Hackled Flies* är en sammanställning av engelsk litteratur i ämnet, från 1747 och 200 år framåt. Det är en utmärkt bok för den som snabbt vill ha en översikt av litteraturen om den

G E M Skues och hans odödliga verk *Minor Tactics of the Chalk Stream*.

nordengelska flugan med den korta kroppen av silke och det långa hacklet av skogsfåglar.

På den amerikanska hyllan står också en svåråtkomlig och intressant bok för flugbindaren som är intresserad av vad fisken äter; *What the Trout Said – About the Design of Trout Flies and Other Mysteries*. Författaren Datus Proper beskriver öringens insekter och deras beteende och hur han designar flugor för att likna dem. Ernest Schwieberts alla böcker är en källa till inspiration, från den första *Matching the Hatch* till de två sista *Nymphs I – The Mayflies*, 600 sidor lång och *Nymphs II, – Stoneflies, Caddisflies and Other Important Insects*, 800 sidor. Schwiebert fiskade med split-cane spön i stora delar av världen, band flugor som representerade flugfiskarens insekter och kryddade sina berättelser med mat och vin.

Mike Wallas *Tying Catskill-Style Dry Flies*, kom ut sommaren 2009 och är en av de bästa böcker som jag läst om Catskill med dess innehållsrika historia av flugfiskare, flugbindare och klassiska torrflugor. Wallas superba och stora färgbilder av de legendariska flugorna samt fotografier som visar hur man binder dem steg för steg är helt fantastiska. För den flugfiskare och flugbindare som vill studera amerikansk flugfiskehistoria och profilerna där och dessutom binda flugorna finns det ingen bättre bok.

Den allra senaste boken i mitt bibliotek är engelsmannen Roger Foggs *Wet-Fly Tying and Fishing*. Precis som titeln berättar handlar den om våtflugor och north country wet flies eller spiders, hur man binder dem och hur man fiskar dem.

Flugfisket på väggarna

PÅ VÄGGEN mellan två fönster hänger en tavla i sepiabrunt som visar Theodore Gordon fiskande i strömmen Neversink i Catskill tillsammans med sin okända kvinnliga kollega. Gordon, 157 cm lång och 45 kilo tung, var en viktig person i utvecklingen av det amerikanska flugfisket, framför allt torrflugefisket. Han var inte bara en begåvad flugfiskare och flugbindare utan också en lika begåvad skribent vilket han visar ett prov på när han poetiskt beskriver sina vinterdrömmar;

»Det är en bister, kall vinternatt och

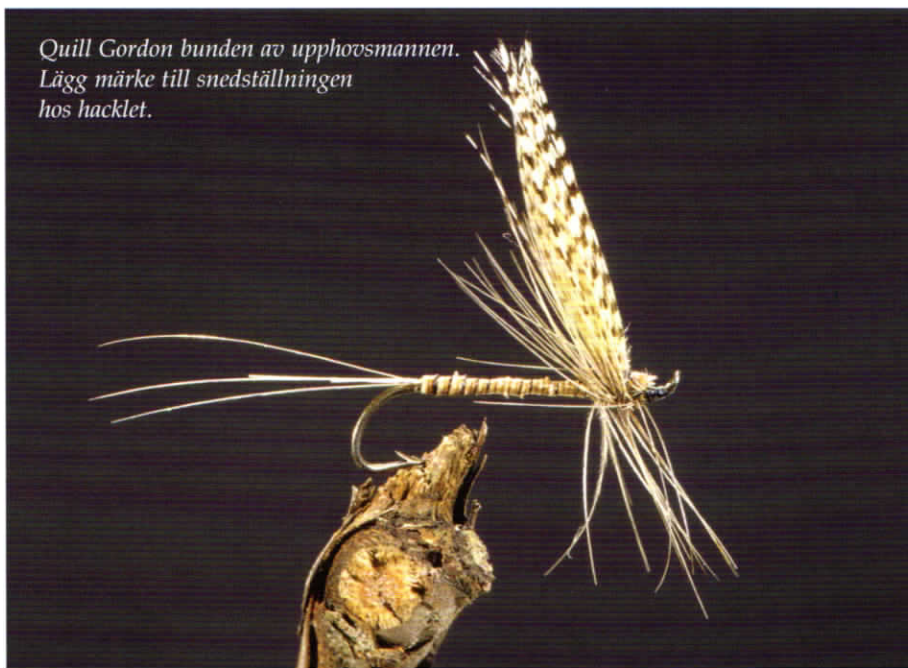
Theodore Gordon, tillsammans med okänd kvinnlig kollega, fiskar strömmen Neversink i Catskill.

jag befinner mig långt borta från stadens glättiga ljus. Nordanvinden är som en ond ande som tjuter och sliter i mitt ensamma hus och hotar att riva omkull det eller bryta sönder det fullständigt och hans iskalla andedräkt tränger igenom varje springa och spricka i väggarna. Vedspisen är mitt enda sällskap. Det är under sådana här nätter, en bit in på det nya året, som våra tankar letar sig mot andra årstider och framkallar bilder därifrån. Vi återvänder i vårt inre till den tid när vårens första knoppar och gröna löv slog ut, när fågelsången var i full gång och örningen vakade i strömmarna. Vi kommer ihåg många dagar med fantastiskt fiske och härlig avkoppling och så färdas vi i tankarna framåt ...»

På väggen bredvid hänger en tavla med en Quill Gordon, hans favorittorrfluga, bunden av honom. Kroken är ovanligt lång med en liten krokboj. Stjärtspröten är långa och vingen som är bunden av den klassiska woodduck fjädern är högre, eller längre, än kroppen. Det sparsamt lindade, mycket styva hacklet är vinklat så att det under kroken pekar snett framåt. Proportionerna på flugans olika delar vittnar om Gordons skicklighet som flugbindare och bilden har mycket att berätta för betraktaren.

Mitt emot skrivarhörnan i det motsatta hörnet av rummet står mitt flug-

Quill Gordon bunden av upphovsmannen. Lägg märke till snedställningen hos hacklet.

bindarbord med Regals bindstöd i centrum. På bordet ligger en av årets julklappar, en 25 år gammal jungle cock nacke, en äkta sådan, före fridlysningen av de värdefulla tupparna. En verklig skatt som kommer att pryda många jassids.

Där finns också askar med Gossamer silke tillsammans med bröstfjädrar av den exklusiva woodduck anden, hår av bisamrätta, bäver och hare, skinn av rapp-

höna, vingar av duva och grågås, extra styvt tupphackel från Whiting Farms, lådan med den snedställda spegeln där jag som harren och örningen kan betrakta min nybundna fluga från deras synvinkel – underifrån.

I bindstället sitter en fluga som är en dagboksanteckning från höstens sista fiskedag i DePuy spring creek och värd att kopiera; under två och en halv timme ►

... när det första gryningsljuset trevar sig fram i mörkret vid femtiden på morgonen – då är det dags att välja spön för årets första flugfiskedag.

► varade en fin kläckning av säsongens sista dagsländor. När den började avta upptäckte jag en öring som rytmiskt vakade i en strömkant som bildades nedanför spetsen av en stock som stack ut från stranden.

Jag provade en liten olivgrön dagslända utan resultat. Kanske öringen tog nymfer under vattenytan eller ...

En olivgrön Brama dun i storlek 18 med gråa stjärtspröt och grått hackel av Whitings bramahöna och en mjuk vinge av fjädrarna längre ned på magen, chick-abou, knöts på tafsen. I första kastet sjönk flugan in i vattenytan. I andra kastet gick öringen upp, tittade på den och vände. I tredje kastet tog den – kläckaren!

Väggen vid flugbindningsbordet har allt som kan inspirera en flugfiskare och flugbindare. Tavlan med motiv från Avon en novemberdag år 1973 visar Frank Sawyer iklädd sin tweedkeps. Med en profil som en hök betraktar han koncentrerat den flytande tafsen medan han samlar in linan i åttor i vänsterhanden. Infälld i tavlan sitter flugor som han bundit åt mig.

Jim Leisenring, USAs våtflugefiskare och nymffiskare med sin flugbok och sitt Leonardspö hänger där. G E M Skues står i sin slitna och urvuxna kavaj, väst och »golfbyxor» med en monokel för ögat. I ena handen har han sitt berömda Leonardspö, i den andra den långskaftade häven och den vita kanvasväskan hänger över skuldran. Blicken är skarp och iakttagande, ett perfekt porträtt av Skues.

Mitt på väggen bland alla fotografier hänger en lång tavla med en silvergrå ram och tre av Hans Lidmans svart-vita fotografier, ett stycke Norrland bland allt det engelska och amerikanska. Under fotografierna finns ett citat från kapitlet »Nattens Drottning» från boken *Det nappar i Svartån*. En Nattens Drottning bunden av den skicklige Ronnie Eriksson signerar citatet.

Det var den boken och det kapitlet som fick mig att köpa mitt första flugspö och bli flugfiskare. Tavlan är en gåva från Kenneth Einars och hans flugfiskebröder i Alfta, Ovanåkers kommun, där Hans Lidman hämtade inspiration till många av sina böcker och bilder. En annan tav-

Öringen gick upp och tittade på en dun, men tog sedan en kläckare.

la är en hyllning till W C Stewart och hans bok *The Practical Angler* med Stewarts tre favoritspiders elegant bundna av svenske Niklas Dahlin.

Ernest Schwiebert skrev och illustrerade 1989 *The Flyfisher's Calendar*, en almanacka som visar årets tolv månader och de sländor som kläcker under året i USA och Kanada. Beskrivningarna av insekterna blandas med korta berättelser från Schwieberts möten med kända flugbindare. Hans teckningar av sländor är fantastiska i storlek, detaljer, mönster och färger. Trots att kalendern är från 1989 använder jag den varje år. På februariisdorna skriver han om årets två första vinterbäckssländor bland andra *Taeniopteryx* som med sina rödbruna vingar och bruna kropp har det passande namnet February Red.

Namnet *Taeniopteryx* framkallar bilder från Gimån och Gimdalen. Under de åren när jag bodde i byn under vintrarna åkte jag på mina härliga Tegsnässkidor efter stränderna på Idsjöströmmen med ryggsäck, termos och smörgåsar och tittade efter vinterbäckssländorna. I början av april, speciellt om det var soligt och varmt, brukade jag se dem för första gången tillsammans med de nykomna sädesärlorna. I hundratals kom de mörkbruna nymferna och sländorna gående vinkelrätt från strömmen upp på de snötäckta stränderna som gick långt ut mot mittfåran. Det var alltid en välkommen syn; dörren till fiskesäsongen hade öppnats på glänt.

Tre tavlor målade av René Harrop hänger under varandra. På den ena sit-

ter en dagslända på ett grönt löv. På den andra har en nattslända krupit upp på en gren och på den tredje har en bäckslända nyss kläckt, nymfskalet sitter bakom sländan. De balanseras av Thommy Gustavssons fantasiframkallande bilder där harr och öring vakar efter sländor och flugfiskarens flugor. Galleriet breder ut sig ända in i badrummet där det finns en tidningskorg med Flugfiske i Norden, amerikanska Fly Tyer och Wine Spectator. Men – det mest unika är en bild målad direkt på väggen. Bilden är tre stora dagsländehanar, spinners, med slanka kroppar och långa stjärtspröt i en virvlande parningsdans. De gnistrande vingarna med nyanser av färger i gult, rött och purpur reflekterar solnedgången en varm sommarkväll – konstnärens vinterdrömmar.

Genom ett av fönstren faller ljuset in på spöstållet med mina split-cane spön. De står där raka och spänstiga bredvid varandra och representerar Amerikas spöbyggarhistoria från 1920 fram till i dag. De kommer både från östkusten och västkusten som representanter för olika filosofier om hur ett flugspö skall byggas. Några har bambuns naturliga färg medan andra är mörkt flamhårdade. Formen på handtagen varierar, träet i rullfästet likaså. Några är snabba, andra långsammare. Några är långa, några är korta och passar olika typer av vatten eller dagar med olika humör – variation är livets krydda!

Bland västkustens Powell, Winston och Hidy och östkustens Leonard, Thomas, Edwards och Brandin står en ensam europé – Carl Anderberg från Sverige. Spöet är det första i sitt slag, ett nymfspö som Carl Anderberg designat speciellt för att fiska med Frank Sawyers nymfer, SS Nymph, Pheasant Tail, Grey Goose, Killer Bug. Det är 7'9" långt. Aktionen är djup och vilsam, anpassad för att kasta en DT-lina i klass 4.

För femtio år sedan fiskade Frank Sawyer och Nils Färnström i Storån och skrev det första kapitlet i det svenska nymffiskets historiebok. Det vore en dröm att få sitta med spöet på Besvikelsernas Udde i Storån en stilla kväll utan vind, redo för den första vakande öringen eller stå på knä på strandkanten av Frank Saw-

yers Avon, kasta en Pheasant Tail Nymph uppströms och se den infettade tafsen stanna upp.

Första flugfiskedagen

NÄR BLUE-WINGED OLIVES börjar kläcka i Montanas spring creeks, när regnbågen och strupsnittsöringen har lekt färdigt och den europeiska öringen har återhämtat sig efter sin höstlek och långa vinter, när det första gryningsljuset trevar sig fram i mörkret vid femtiden på morgonen – då är det dags att välja spön för årets första flugfiskedag.

Mitt på den bortre väggen finns den öppna spisen. Framför eldstaden står en liten soffa med fotstöd. I spisen brinner grova vedträn av asp, cottonwood och lodgepole pine. Smala, gula eldslågor rör sig runt veden och blandar sig med röken. Jag lägger på ett vedträ till och ser hur lågorna blir flera, breder ut sig och växer i storlek. Ovanför spishyllan hänger en tavla med motiv av Klippiga bergen. Det ligger snö på topparna men i dalgången där Yellowstone River rinner fram är det sommar.

Vid sidan av René Harrops bilder av insekter står split-cane spöna raka och spänstiga bredvid varandra.

Bilderna nedan: DePuy spring creek när vi lämnade den i höstas och samma plats i vårvintersnö. En spring creek håller ganska jämn temperatur året runt och vattnet glider fram mörkt och fritt från istäcke.

